

δικαιώματα
 φύλο
 Ισότητα
 δημόσιες
 ευάλωτες
 Καλλικράτης
 κέντρα αποφάσεων
 συμβουλευτική ζωής
 ανθρωπino
 μονογονείς
 έμφυλα
 δημοκρατικής
 περιβάλλον
 παρεμβάσεις εφαρμογή
 συμφιλίωση
 άνδρες
 χώρα
 δραστηριότητα
 χάραξη
 δήμος
 αποτελεσμά
 θεμελιώδες
 πολιτικές
 οργανώσεις
 σχολείο
 συγκοινωνίες
 αυτοδιοίκηση
 ξενώνες
 συμβούλιο

Ευρωπαϊκή Χάρτα

πρόνοια

για την Ισότητα Των Φύλων

στις Τοπικές Κοινωνίες

δράσεις
 επίπεδο
 διαβούλευση
 παιδικοί σταθμοί
 κοινά μειονότητες
 πολιτισμός
 Ευρώπη
 αξιολόγηση
 φροντίδα ανισότητα
 αποφασίζω
 στόχος
 Δικαιώματα
 Οπτική φύλου
 στρατηγική
 υπηρεσίες
 γυναικείες
 εκπροσώπηση
 προσανατολισμό
 χρόνο
 μεταρρύθμιση
 περιφέρεια
 συνθήκες
 εργασία
 άνισες
 πολιτική

με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ε.Π.
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΜΕΛΕΤΗ

Π.Ε.Τ.Α. ΑΕ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αιρετές
στην Αυτοδιοίκηση

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΑΡΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΝΙΕΣ

ΧΑΡΤΑ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Αθήνα, Οκτώβριος 2011

Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες

Σχήμα: A4 (21x29,7)

Σελίδες: 32

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ (ΓΓΙΦ)

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΠΣ 2000-2006, ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ» (ΕΥΕ/ΓΓΙΦ)

ΕΡΓΟ: «ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ»

ΥΠΟΕΡΓΟ 1: «Οριζόντιες Δράσεις Υποστήριξης για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης»

ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

Πληροφόρηση-Επιμόρφωση-Τοπική Ανάπτυξη (ΠΕΤΑ)

3ης Σεπτεμβρίου & Ηπείρου 11, Αθήνα 104 33

peta@info-peta.gr, 213 215 56 00, 210 8252608

www.info-peta.gr

Υπουργείο Εσωτερικών

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ)

Δραγατσανίου 8, Αθήνα 10559

info@isotita.gr, 213 1511102-103

www.isotita.gr

[ΕΙΣΑΓΩΓΗ]

Η Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες απευθύνεται στις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης, οι οποίες καλούνται να την υπογράψουν, να αναλάβουν δημόσια επίσημη δέσμευση για την προώθηση της αρχής της Ισότητας των Φύλων, και να υλοποιήσουν, εντός της επικράτειάς τους, τις δεσμεύσεις που διατυπώνονται στη Χάρτα.

Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση αυτών των δεσμεύσεων, κάθε υπογράφουσα αρχή αναλαμβάνει να καταρτίσει ένα Σχέδιο Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων, στο οποίο καθορίζονται οι προτεραιότητες, οι ενέργειες και τα μέσα για το σκοπό αυτό.

Επιπλέον, κάθε υπογράφουσα αρχή αναλαμβάνει να αναπτύξει σχέσεις με όλα τα όργανα και τους φορείς στην επικράτειά της, προκειμένου να προωθήσει την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας στην πράξη.

Η Χάρτα εκπονήθηκε από το Συμβούλιο των Δήμων και των Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) σε συνεργασία με πολλούς εταίρους, οι οποίοι παρατίθενται παρακάτω. Η εκπόνηση είχε την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω του 5ου Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης για την Ισότητα των Φύλων.

Η Ισότητα των Φύλων συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα για όλους και όλες καθώς και στοιχειώδη αξία για κάθε δημοκρατία. Προκειμένου να διασφαλιστεί αυτό το δικαίωμα, δεν απαιτείται μόνο η νομική αναγνώρισή του, αλλά και η εφαρμογή του σε όλους τους τομείς της ζωής: τον πολιτικό, τον οικονομικό, τον κοινωνικό και τον πολιτιστικό.

Παρά τις πολυάριθμες περιπτώσεις επίσημης αναγνώρισης και της πρόόδου που έχει σημειωθεί, η Ισότητα των Φύλων ακόμη δεν αποτελεί πραγματικότητα στην καθημερινή ζωή. Στην πράξη, άνδρες και γυναίκες δεν απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα. Πολλές κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες παραμένουν - για παράδειγμα, μισθολογικές διαφορές και πολιτική υποεκπροσώπηση.

Αυτές οι ανισότητες είναι αποτέλεσμα κοινωνικών δομών οι οποίες έχουν διαμορφωθεί βάσει έμφυλων στερεοτύπων που απαντώνται ακόμη σε θεσμούς, όπως η οικογένεια, η εκπαίδευση, ο πολιτισμός, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ο χώρος της εργασίας, η κοινωνική οργάνωση... Τόσοι πολλοί τομείς στους οποίους υπάρχει έδαφος για δράση, μέσω της υιοθέτησης νέας προσέγγισης και της εφαρμογής δομικών αλλαγών.

Ος βαθμίδες διακυβέρνησης που βρίσκονται εγγύτερα στο λαό, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν το καταλληλότερο δυνατό πεδίο για την καταπολέμηση της διαιώνισης και της αναπαραγωγής ανισοτήτων, καθώς και για την προώθηση μίας πραγματικά ισόνομης κοινωνίας. Μπορούν, αξιοποιώντας τις αρμοδιότητές τους και σε συνεργασία με ολόκληρο το φάσμα των τοπικών φορέων, να αναλαμβάνουν συγκεκριμένες δράσεις υπέρ της Ισότητας των Φύλων.

Επιπλέον, η αρχή της επικουρικότητας έχει ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά την ουσιαστική εφαρμογή της Ισότητας των Φύλων. Η αρχή έχει εφαρμογή σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης-κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό. Ενώ οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές της Ευρώπης έχουν ποικίλο φάσμα αρμοδιοτήτων, μπορούν όλες και πρέπει να παίξουν θετικό ρόλο στην προώθηση της Ισότητας των Φύλων με πρακτικούς τρόπους που θα έχουν αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή του πληθυσμού τους.

Στενά συνδεδεμένες με την αρχή της επικουρικότητας είναι οι αρχές της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης. Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 1985 του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο οποίος έχει υπογραφεί και επικυρωθεί από τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη, υπογραμμίζει «το δικαίωμα και τη δυνατότητα των τοπικών αρχών, στο πλαίσιο του νόμου, να ρυθμίζουν και να διαχειρίζονται σημαντικό μέρος των δημοσίων υποθέσεων με δική τους ευθύνη και προς όφελος του τοπικού πληθυσμού». Η εφαρμογή και η προώθηση του δικαιώματος στην Ισότητα πρέπει να αποτελεί τον πυρήνα αυτής της ιδέας της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η δημοκρατία σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο πρέπει να καθιστά δυνατή τη λήψη των πλέον κατάλληλων αποφάσεων σχετικά με συγκεκριμένες διαστάσεις της καθημερινής ζωής, όπως η κατοικία, η ασφάλεια, οι δημόσιες μεταφορές, ο χώρος της εργασίας, της υγείας κ.ά. Επιπλέον, η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των τοπικών και περιφερειακών πολιτικών επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εμπειρίες ζωής τους, η τεχνογνωσία και η δημιουργικότητά τους.

Αν θέλουμε να εξασφαλίσουμε μία κοινωνία βασισμένη στην Ισότητα, επιβάλλεται οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου στις πολιτικές τους, την οργάνωση και τις πρακτικές τους. Τόσο στον σύγχρονο όσο και στον κόσμο του αύριο, η ουσιαστική Ισότητα των Φύλων είναι αποφασιστικής σημασίας για την οικονομική και την κοινωνική επιτυχία –όχι μόνο σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο, αλλά και στις περιφέρειες, τις πόλεις και τις τοπικές κοινότητες.

Το Συμβούλιο των Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR), και η Επιτροπή Γυναικών Αιρετών Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών, για πολλά χρόνια προωθεί ενεργά την Ισότητα των Φύλων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Το 2005, το CEMR εγκαινίασε ένα συγκεκριμένο εργαλείο για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης: την Πόλη της Ισότητας. Επισημαίνοντας τις ορθές πρακτικές ορισμένων ευρωπαϊκών πόλεων και δήμων, «Η πόλη της Ισότητας» προσφέρει μία μεθοδολογία για την εφαρμογή πολιτικών για την Ισότητα των Φύλων στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η παρούσα Χάρτα οικοδομεί πάνω στα θεμέλια αυτής της δουλειάς.

Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην προώθηση της ισότητας των φύλων υπογραμμίστηκε στην Οικουμενική Διακήρυξη της IULA (Διεθνής Ένωση Τοπικών Αρχών) για τις «Γυναίκες στις Τοπικές Αρχές» που υιοθετήθηκε το 1998. Ο νέος παγκόσμιος οργανισμός Ηνωμένες Πόλεις και Τοπικές Αρχές (UCLG) εντάσσει την Ισότητα των Φύλων ανάμεσα στους πρωταρχικούς του στόχους.

[ΠΡΟΟΙΜΙΟ]

Το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR), που εκπροσωπεί τις Ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές, σε συνεργασία με τους παρακάτω εταίρους:

Εθνική Ένωση Δήμων Βουλγαρίας (NAMRB)	Ένωση Πόλεων και Δήμων Λουξεμβούργου (SYVICOL)
Ένωση Δήμων Κύπρου (UCM)	Ομοσπονδία Δήμων και Επαρχιών Ισπανίας (FEMP)
Ένωση Πόλεων και Κοινοτήτων της Τσεχίας (SMO CR)	Ένωση Δήμων των Βάσκων (EUDEL)
Ένωση Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών Φινλανδίας (AFLRA)	Δήμος της Βιέννης (Αυστρία)
Γαλλικό Τμήμα του CEMR (AFCCRE)	Δήμος του Σεντ Ζαν ντε λα Ριέλ (Saint Jean de la Ruelle) (Γαλλία)
Γερμανικό Τμήμα του CEMR (RGRE)	Δήμος της Φρανκφούρτης (Γερμανία)
Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ)	Δήμος της Καρθαγένης (Cartagena) (Ισπανία)
Ιταλικό Τμήμα του CEMR (AICCRE)	Δήμος της Βαλένθια (Valencia) (Ισπανία)
Ένωση Τοπικών Αρχών Ουγγαρίας (TOOSZ)	Σπίτι Χρόνου και Κινητικότητας του Μπελφόρ-Μοντμπελιάρ (House of Time and Mobility Belfort- Montbliard) (Γαλλία)
Ομοσπονδία της Τοσκάνης του AICCRE	Μόνιμη Επιτροπή Ευρω-Μεσογειακής Συνεργασίας Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών (COPPEM)

Υπενθυμίζοντας ότι η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίστηκε σε θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, συμπεριλαμβανομένης και της προώθησης της Ισότητας των Φύλων, και ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία αποτέλεσε τη βάση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε αυτόν τον τομέα στην Ευρώπη,

Υπενθυμίζοντας το διεθνές νομικό πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και συγκεκριμένα την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τη Σύμβαση για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών, που υιοθετήθηκε το 1979,

Τονίζοντας την ουσιαστική συμβολή του Συμβουλίου της Ευρώπης στην προαγωγή της Ισότητας των Φύλων και της τοπικής αυτοδιοίκησης,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ισότητα των Φύλων προϋποθέτει τη λήψη μέτρων αναφορικά με την εξάλειψη των άμεσων και έμμεσων ανισοτήτων και την οικοδόμηση ενός πολιτικού, νομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος που να υποστηρίζει την ενεργητική ανάπτυξη ισόνομης δημοκρατίας,

Αποδοκιμάζοντας την κατ' εξακολούθηση ανακολουθία μεταξύ της εκ του νόμου αναγνώρισης του δικαιώματος στην ισότητα και της ουσιαστικής και αληθούς εφαρμογής του,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην Ευρώπη οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν και πρέπει να διαδραματίζουν καίριο ρόλο για τους /τις πολίτες και τους /τις κατοίκους τους στην εφαρμογή του δικαιώματος στην ισότητα, ιδιαίτερα δε μεταξύ ανδρών και γυναικών, σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων τους,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ισόρροπη συμμετοχή και αντιπροσώπευση ανδρών και γυναικών σε ηγετικές θέσεις και σε θέσεις λήψης αποφάσεων είναι πρωταρχικής σημασίας για τη δημοκρατία,

Εμπνεόμενο για τη δράση του από τη Σύμβαση για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών του 1979, τη Διακήρυξη του Πεκίνου και το σχετικό Πρόγραμμα Δράσης των Ηνωμένων Εθνών, του 1995, και τις Αποφάσεις της 23ης Ειδικής Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης του 2000 (Πεκίνο +5 σημεία), το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Σύσταση του Συμβουλίου, του Δεκεμβρίου του 1996, για την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, και την Οικουμενική Διακήρυξη της Διεθνούς Ένωσης Τοπικών Αρχών, του 1998, για τις γυναίκες στις τοπικές αρχές,

Επιθυμώντας να επισημάνει την εικοστή Πέμπτη επέτειο της έναρξης ισχύος, το Σεπτέμβριο του 1981, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών, για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών,

κατάρτισε την παρούσα Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες, και προσκαλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης να υπογράψουν και να εφαρμόσουν αυτήν τη Χάρτα.

[ΜΕΡΟΣ Ι]

ΑΡΧΕΣ

Οι Αρχές που υπογράφουν την παρούσα Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες, αναγνωρίζουμε τα κατωτέρω ως θεμελιώδεις αρχές των ενεργειών μας:

1. Η Ισότητα των Φύλων συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα

Αυτό το δικαίωμα πρέπει να εφαρμόζεται από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσής τους να εξαλείψουν τις έμφυλες διακρίσεις, άμεσες ή έμμεσες.

2. Για τη διασφάλιση της Ισότητας των Φύλων, πρέπει να αντιμετωπίζεται το φαινόμενο των πολλαπλών διακρίσεων και αποκλεισμών

Οι πολλαπλές διακρίσεις και οι αποκλεισμοί, πέραν του φύλου, λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής και κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή οποιασδήποτε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας, γενετήσιου προσανατολισμού ή κοινωνικοοικονομικής κατάστασης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την επίτευξη της Ισότητας των Φύλων.

3. Η ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για μία δημοκρατική κοινωνία

Η προώθηση της Ισότητας των Φύλων απαιτεί οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα και να υιοθετήσουν όλες τις απαραίτητες στρατηγικές για την προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής και αντιπροσώπευσης των ανδρών και των γυναικών σε όλες τα κέντρα και όργανα λήψης αποφάσεων.

4. Η εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων είναι αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη της Ισότητας των Φύλων

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να προωθούν την εξάλειψη των στερεοτύπων και των εμποδίων στα οποία βασίζονται ανισότητες αναφορικά με τη θέση και την κατάσταση των γυναικών, συμβάλλοντας στην άνιση αξιολόγηση των ανδρών και των γυναικών βάσει πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών κριτηρίων.

¹ **Αποτίμηση των επιπτώσεων της ένταξης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές (gender impact assessment):** Τον Ιούλιο του 1997, το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών

5. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δραστηριότητες της τοπικής και περιφερειακής διακυβέρνησης είναι απαραίτητη για την προώθηση της ισότητας των φύλων

Η διάσταση του φύλου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο σχεδιασμό πολιτικών, μεθόδων και νομικών πράξεων που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των τοπικών πληθυσμών – για παράδειγμα, μέσω της χρήσης των τεχνικών της «αποτίμησης των επιπτώσεων της ένταξης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές» και της «κατάρτισης προϋπολογισμών με την οπτική του φύλου». Για το σκοπό αυτό, οι εμπειρίες των γυναικών στην τοπική ζωή, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών ζωής και εργασίας τους, πρέπει να αναλύονται και να λαμβάνονται υπόψη.

6. Κατάλληλα υποστηριζόμενα σχέδια και προγράμματα δράσεων αποτελούν απαραίτητα εργαλεία για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να καταρτίζουν Σχέδια και Προγράμματα Δράσεων για ένταξη της Ισότητας των Φύλων, με τα κατάλληλα οικονομικά και ανθρώπινα μέσα και πόρους για την εφαρμογή τους. Οι ανωτέρω αρχές αποτελούν τα θεμέλια των Άρθρων που διατυπώνονται στο Μέρος III, παρακάτω.

(ECOSOC) όρισε την έννοια της αποτίμησης των επιπτώσεων της ένταξης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές: «Αποτίμηση των επιπτώσεων της ένταξης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές είναι η διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων για 'τους άνδρες και τις γυναίκες, οποιασδήποτε προγραμματισμένης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας, πολιτικών ή προγραμμάτων, σε οποιονδήποτε τομέα και σε όλα τα επίπεδα. Είναι μία στρατηγική για την ενσωμάτωση των εμπειριών των γυναικών αλλά και των ανδρών στη μελέτη, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση πολιτικών και προγραμμάτων σε όλες τις πολιτικές, τις οικονομικές και τις κοινωνικές βαθμίδες, ώστε άνδρες και γυναίκες να επωφελούνται εξίσου και να μην διαιωνίζεται η ανισότητα».

² **Κατάρτιση προϋπολογισμών με την οπτική του φύλου (gender budgeting):** «Η κατάρτιση προϋπολογισμών με την οπτική του φύλου είναι η εφαρμογή της συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων στη διαδικασία του προϋπολογισμού. Σημαίνει την αξιολόγηση των προϋπολογισμών με βάση την ισότητα των φύλων, την ενσωμάτωση δηλαδή της διάστασης του φύλου σε όλα τα επίπεδα της διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού και αναδιάρθρωσης των εσόδων και των εξόδων με σκοπό την προώθηση της Ισότητας των Φύλων».

[ΜΕΡΟΣ II]

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΧΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΤΗΣ

Η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει να πραγματοποιήσει τα παρακάτω ειδικά βήματα για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της Χάρτας:

(1) Κάθε Αρχή που υπογράφει την παρούσα Χάρτα, εντός εύλογης χρονικής προθεσμίας (η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τα δύο έτη) κατόπιν της ημερομηνίας της υπογραφής της, θα καταρτίζει και θα υιοθετεί το δικό της Σχέδιο Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων (Action Plan) και, στη συνέχεια, θα το εφαρμόζει.

(2) Το Σχέδιο Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων (Action Plan) θα ορίζει τους στόχους και τις προτεραιότητες της Υπογράφουσας Αρχής, τα μέτρα που σκοπεύει να λάβει και τους πόρους που θα διατεθούν, για την υλοποίηση της Χάρτας και των δεσμεύσεών της. Το Σχέδιο Δράσης θα ορίζει επίσης τις προτεινόμενες προθεσμίες για την εφαρμογή. Εάν κάποια Υπογράφουσα Αρχή έχει ήδη κάποιο Σχέδιο Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων, θα επανεξετάζει το Σχέδιο Δράσης για να διασφαλίσει ότι καλύπτει όλα τα σχετικά ζητήματα στο πλαίσιο της παρούσας Χάρτας.

(3) Κάθε Υπογράφουσα Αρχή θα προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις πριν υιοθετήσει το δικό της Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων, και επίσης θα δημοσιοποιεί στο ευρύ κοινό το Σχέδιο Δράσης μόλις το υιοθετήσει. Θα δημοσιεύει επίσης, σε τακτική βάση, αναφορές για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.

(4) Κάθε Υπογράφουσα Αρχή θα επεξεργάζεται και θα αναθεωρεί το Σχέδιο Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων, όπως επιβάλλουν οι συνθήκες, και θα καταρτίζει περαιτέρω Σχέδιο Δράσης για κάθε επόμενη περίοδο.

(5) Κάθε Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει καταρχήν να συνεργάζεται με ένα κατάλληλο σύστημα αξιολόγησης, το οποίο θα διαμορφώνεται για να καθιστά δυνατή την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας Χάρτας, και να βοηθά τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές ολόκληρης της Ευρώπης να ανταλλάζουν τεχνογνωσία όσον αφορά αποτελεσματικά μέσα για την υλοποίηση και την προώθηση της Ισότητας των Φύλων. Θα διαθέτει το Σχέδιο Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων και άλλα σχετικά δημόσια έγγραφα για αυτούς τους σκοπούς.

(6) Κάθε Υπογράφουσα Αρχή θα ενημερώνει εγγράφως το Συμβούλιο των Δήμων και των Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) για την εκ μέρους της υπογραφή της Χάρτας, την ημερομηνία της υπογραφής και τα στοιχεία επικοινωνίας για μελλοντική συνεργασία σε σχέση με τη Χάρτα.

[ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ]

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Άρθρο 1

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η Ισότητα των Φύλων είναι θεμελιώδης προϋπόθεση της δημοκρατίας και ότι μία δημοκρατική κοινωνία δεν είναι δυνατόν να αγνοεί τις δεξιότητες, τη γνώση, την εμπειρία και τη δημιουργικότητα των γυναικών. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να διασφαλίζει, σε μία βάση ισότητας, την ένταξη, την αντιπροσώπευση και τη συμμετοχή γυναικών με διαφορετικό υπόβαθρο και διαφορετικών ηλικιακών ομάδων σε όλους τους πολιτικούς και κοινωνικούς τομείς λήψης αποφάσεων.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή, ως το δημοκρατικά εκλεγμένο όργανο που είναι υπεύθυνο για την ευημερία του πληθυσμού της περιοχής του, δεσμεύεται να προάγει και να προωθεί την εφαρμογή αυτού του δικαιώματος στην πράξη σε όλους τους κύκλους της δραστηριότητάς του – ως δημοκρατικός ηγέτης της τοπικής κοινότητας, πάροχος ή αντιπρόσωπος υπηρεσιών, υπεύθυνος σχεδιασμού και ρυθμιστικός παράγοντας, και ως εργοδότης.

Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Άρθρο 2 – Πολιτική Αντιπροσώπευση

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει τα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών στο εκλέγειν, το εκλέγεσθαι και την ανάληψη αιρετών δημοσίων αξιωμάτων.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει τα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών στη συμμετοχή τη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικών, την ανάληψη δημοσίων αξιωμάτων και στην άσκηση δημοσίων λειτουργιών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει την αρχή της ισόρροπης αντιπροσώπευσης ανδρών και γυναικών σε όλα τα αιρετά και δημόσια όργανα λήψης αποφάσεων.

(4) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται ότι θα λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα υποστήριξης των ανωτέρω δικαιωμάτων και αρχών, συμπεριλαμβανομένων:

- της ενθάρρυνσης των γυναικών να εγγράφονται στα εκλογικά μητρώα, να ασκούν τα ατομικά εκλογικά τους δικαιώματα και να θέτουν υποψηφιότητα για δημόσια αξιώματα
- της ενθάρρυνσης των πολιτικών κομμάτων και ομάδων να υιοθετούν και να εφαρμόζουν την αρχή της ισόρροπης αντιπροσώπευσης ανδρών και γυναικών

- της ενθάρρυνσης, για το σκοπό αυτό, των πολιτικών κομμάτων και ομάδων να λαμβάνουν όλα τα νόμιμα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης ποσοστώσεων, όπου κρίνεται απαραίτητο, για την αύξηση του αριθμού των γυναικών που επιλέγονται ως υποψήφιας και στη συνέχεια εκλέγονται
- του καθορισμού των δικών της διαδικασιών και δεοντολογικών προτύπων, ούτως ώστε οι πιθανοί/-ες υποψήφιοι/-ες και οι εκλεγμένοι/-ες αντιπρόσωποι να μην αποθαρρύνονται από στερεότυπες μορφές συμπεριφοράς ή από παρενόχληση λόγω φύλου
- της λήψης μέτρων που θα επιτρέπουν στους/στις αιρετούς/-ες αντιπροσώπους να εξισορροπούν τον ιδιωτικό, τον εργασιακό και το δημόσιο βίο τους, για παράδειγμα, διασφαλίζοντας ότι τα ωράρια, οι μέθοδοι εργασίας και η διαθεσιμότητα της φροντίδας εξαρτημένων ατόμων, επιτρέπουν σε όλους τους αιρετούς αντιπροσώπους να συμμετέχουν πλήρως.

(5) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται ότι θα προωθεί και θα εφαρμόζει την αρχή της ισόρροπης αντιπροσώπευσης των φύλων στα δικά της συμβουλευτικά όργανα και όργανα λήψης αποφάσεων, και στους διορισμούς σε εξωτερικά όργανα. Εντούτοις, σε περίπτωση κατά την οποία η αρχή δεν διαθέτει ισόρροπη αντιπροσώπευση ανδρών και γυναικών, θα εφαρμόζει τα ανωτέρω βάσει ενός προτύπου τουλάχιστον τόσο ευνοϊκού για το φύλο της μειοψηφίας όσο και για την τρέχουσα ισορροπία των φύλων.

(6) Δεσμεύεται δε περαιτέρω να διασφαλίζει ότι κανένα δημόσιο ή πολιτικό αξίωμα στο οποίο διορίζει ή εκλέγει αντιπρόσωπο δεν θα περιορίζεται ή θα θεωρείται, επί της αρχής ή στην πράξη, ως φυσικός ρόλος ενός φύλου, λόγω στερεότυπων αντιλήψεων.

Άρθρο 3 – Συμμετοχή στον Πολιτικό και στον Αστικό Βίο

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι το δικαίωμα των πολιτών να συμμετέχουν στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων αποτελεί θεμελιώδη δημοκρατική αρχή, και ότι άνδρες και γυναίκες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν επί ίσοις όροις στη διακυβέρνηση και στη δημόσια ζωή της περιφέρειας και του δήμου.

(2) Όσον αφορά τις διάφορες μορφές δημόσιας συμμετοχής στις δικές της υποθέσεις, για παράδειγμα μέσω συμβουλευτικών επιτροπών, συνοικιακών συμβουλίων, ηλεκτρονικής συμμετοχής (e-participation) ή ασκήσεων συμμετοχικού σχεδιασμού, η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να διασφαλίζει ότι άνδρες και γυναίκες θα μπορούν να συμμετέχουν επί ίσοις όροις στην πράξη. Σε περίπτωση κατά την οποία τα υφιστάμενα μέσα συμμετοχής δεν οδηγούν στην ισότητα, δεσμεύεται να αναπτύσσει και να δοκιμάζει νέες μεθόδους.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται ότι θα προωθεί την ενεργό συμμετοχή στον πολιτικό και αστικό βίο της ανδρών και γυναικών από όλα τα τμήματα της κοινότητας, ιδιαίτερα άνδρες και γυναίκες από μειονοτικές ομάδες, οι οποίοι/-ες είναι πιθανό σε διαφορετική περίπτωση να υφίστανται αποκλεισμό.

Άρθρο 4 – Δημόσια Δέσμευση για Ισότητα των Φύλων

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή, ως δημοκρατικά εκλεγμένη εξουσία που εκπροσωπεί την κοινότητα και την περιοχή της, θα αναλάβει επίσημη δημόσια δέσμευση για την αρχή της Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων:

- της ανακοίνωσης της υπογραφής της παρούσας Χάρτας από την Υπογράφουσα Αρχή, κατόπιν ανοικτής συζήτησης στο ανώτερο αντιπροσωπευτικό της όργανο και υιοθέτησής της από αυτό.
- της δέσμευσης να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει της παρούσας Χάρτας, και να υποβάλλει δημόσιες αναφορές, σε τακτή βάση, σχετικά με την πρόοδο εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης της για ένταξη της Ισότητας των Φύλων.
- της δέσμευσης ότι η Υπογράφουσα Αρχή, και τα αιρετά μέλη της, θα συνεκτιμούν τη διάσταση του φύλου στις δράσεις τους και θα υιοθετούν καλά πρότυπα συμπεριφοράς που θα προωθούν την Ισότητα των Φύλων.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή θα χρησιμοποιεί τη δημοκρατική της εντολή για να παρακινεί άλλους πολιτικούς και δημόσιους οργανισμούς και ιδιωτικούς φορείς, καθώς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση και την προώθηση, στην πράξη, της Ισότητας των Φύλων.

Άρθρο 5 – Συνεργασία με εταίρους για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να συνεργάζεται με όλους τους εταίρους της, από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό την προώθηση της Ισότητας των Φύλων σε όλους τους τομείς της ζωής στην περιοχή της. Θα προσπαθεί ιδιαίτερα να συνεργάζεται με τους κοινωνικούς εταίρους για αυτόν το σκοπό.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή θα διαβουλεύεται με συνεργαζόμενους φορείς και επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών της εταίρων, για την ανάπτυξη και την αναθεώρηση των Σχεδίων Δράσης για ένταξη της Ισότητας των Φύλων, και για άλλα μείζονα ζητήματα σχετικά με την Ισότητα των Φύλων.

Άρθρο 6 – Καταπολέμηση των Στερεοτύπων

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να καταπολεμά και, στο μέτρο που είναι δυνατόν, να εμποδίζει προκαταλήψεις, πρακτικές και τη χρήση γλώσσας και εικόνων που βασίζονται στην ιδέα της ανωτερότητας ή κατωτερότητας ενός εκ των δύο φύλων, ή σε στερεότυπους ρόλους για τους άνδρες και τις γυναίκες.

(2) Για το σκοπό αυτό, η Υπογράφουσα Αρχή θα διασφαλίζει ότι οι δημόσιες και εσωτερικές επικοινωνίες θα είναι πλήρως εναρμονισμένες με την παρούσα δέσμευση, και ότι προωθούν θετικές εικόνες και παραδείγματα σε σχέση με το ρόλο των φύλων.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή θα βοηθά επίσης το προσωπικό της, μέσω εκπαίδευσης και άλλων μέσων, να διακρίνει και να εξαλείφει τυχόν έμφυλες στερεότυπες νοοτροπίες και συμπεριφορές, και επίσης θα ρυθμίζει πρότυπα συμπεριφοράς για το σκοπό αυτό.

(4) Η Υπογράφουσα Αρχή θα διεξάγει δραστηριότητες και εκστρατείες ενημέρωσης για την περαιτέρω ευαισθητοποίηση σχετικά με τον επιζήμιο ρόλο των έμφυλων στερεοτύπων στην επίτευξη Ισότητας των Φύλων.

Άρθρο 7 – Χρηστή Διοίκηση και Διαβούλευση

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα ανδρών και γυναικών για διαχείριση των υποθέσεών τους επί ίσοις όροις, αμερόληπτα, δίκαια και σε εύλογο χρονικό διάστημα, συμπεριλαμβανομένων:

- Του δικαιώματος ακροάσεως πριν από τη λήψη οιασδήποτε μεμονωμένης απόφασης η οποία θα μπορούσε να τους / τις επηρεάσει δυσμενώς.
- Του καθήκοντος της Αρχής να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.
- Του δικαιώματος στην ενημέρωση για ζητήματα που τους / τις επηρεάζουν.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι, σε ολόκληρο το φάσμα των αρμοδιοτήτων της, η ποιότητα των πολιτικών της και της λήψης αποφάσεων πιθανότατα θα βελτιωθεί εάν εκείνοι/-ες που μπορεί να επηρεάζονται έχουν την ευκαιρία να εκφράζουν τη γνώμη τους στο στάδιο της διαμόρφωσης, και ότι είναι απαραίτητο να παρέχεται στην πράξη στους άνδρες και τις γυναίκες πρόσβαση επί ίσοις όροις σε σχετικές πληροφορίες και ίσες ευκαιρίες ανταπόκρισης.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να λαμβάνει τα παρακάτω μέτρα, ανάλογα με την περίπτωση:

- Θα διασφαλίζει ότι στις ρυθμίσεις για την παροχή πληροφοριών θα λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες ανδρών και γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασής τους σε πληροφορίες και σε τεχνολογίες επικοινωνίας.
- Θα διασφαλίζει ότι, κατά τη διενέργεια διαβουλεύσεων, εκείνοι/-ες, οι απόψεις των οποίων είναι υπό άλλες συνθήκες, λιγότερο πιθανό να ακουστούν, θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν επί ίσοις όροις στη διαδικασία της διαβούλευσης, και ότι θα λαμβάνονται νόμιμα θετικά μέτρα για να διασφαλίζεται αυτό.
- Θα διεξάγει, ανάλογα με την περίπτωση, επιμέρους δραστηριότητες διαβούλευσης για γυναίκες.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ

Άρθρο 8 – Γενική Δέσμευση

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή, σε σχέση με όλες τις αρμοδιότητές της, θα αναγνωρίζει, θα σέβεται και θα προωθεί τα σχετικά δικαιώματα και αρχές της Ισότητας ανδρών και γυναικών και θα αντιμάχεται τις διακρίσεις και τους αποκλεισμούς με βάση το φύλο.

(2) Οι δεσμεύσεις που διατυπώνονται στην παρούσα Χάρτα ισχύουν για τις Υπογράφουσες Αρχές μόνο εφόσον αυτές, εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 9 – Αξιολόγηση για την ισότητα των φύλων

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται, αναφορικά με κάθε μία από τις περιοχές αρμοδιότητάς της, να αναλαμβάνει αξιολογήσεις για την Ισότητα των Φύλων, όπως ορίζονται σε αυτό το Άρθρο.

(2) Για το σκοπό αυτό, η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει να καταρτίσει ένα Σχέδιο Δράσης για την πραγματοποίηση των αξιολογήσεων για την Ισότητα των Φύλων, σύμφωνα με τις δικές της προτεραιότητες, πόρους και προθεσμίες, που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται ή να λαμβάνονται υπόψη στο Σχέδιο Δράσης της για την Ισότητα.

(3) Οι αξιολογήσεις για την ισότητα των φύλων θα περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, τα παρακάτω βήματα:

- Επανεξέταση των υφιστάμενων πολιτικών, διαδικασιών, πρακτικών και της συχνότητας χρήσης τους, με σκοπό να εκτιμηθεί αν παρουσιάζουν τυχόν διακρίσεις, αν βασίζονται σε στερεότυπα για το φύλο και αν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες ανδρών και γυναικών
- Επανεξέταση της κατανομής των πόρων, χρηματοοικονομικών και άλλων, για τους παραπάνω σκοπούς
- Προσδιορισμό των προτεραιοτήτων και, ανάλογα με την περίπτωση, των στόχων με σκοπό την αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων που θα προκύψουν από τις εν λόγω επανεξετάσεις, και την εφαρμογή ορατών βελτιώσεων στην παροχή υπηρεσιών
- Ανάλυση, σε πρώιμο στάδιο, αξιολόγησης όλων των σημαντικών προτάσεων για νέες ή τροποποιημένες πολιτικές, διαδικασίες και αλλαγές στην κατανομή των πόρων, για τον προσδιορισμό των πιθανών επιπτώσεών τους στους άνδρες και τις γυναίκες, και για τη λήψη οριστικών αποφάσεων υπό το φως αυτής της αξιολόγησης
- Συνεκτίμηση των αναγκών ή των συμφερόντων όσων υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις ή αποκλεισμούς.

Άρθρο 10 – Πολλαπλές Διακρίσεις ή Αποκλεισμοί

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι οποιεσδήποτε διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικών προτιμήσεων απαγορεύονται.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω ότι παρά την ανωτέρω απαγόρευση, πολλοί/-ές άνδρες και γυναίκες υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις ή αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικοοικονομικών αποκλεισμών, οι οποίοι έχουν άμεσο αντίκτυπο στη δυνατότητά τους να ασκήσουν τα άλλα δικαιώματα που διατυπώνονται και αναφέρονται στην παρούσα Χάρτα.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει τη δέσμευση, σε ολόκληρο το φάσμα των αρμοδιοτήτων της, να λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα για την καταπολέμηση των επιπτώσεων των πολλαπλών διακρίσεων ή αποκλεισμών, συμπεριλαμβανομένων:

- διασφάλισης ότι το Σχέδιο Δράσης της για ένταξη της Ισότητας των Φύλων και οι αξιολογήσεις της για την ισότητα των φύλων επιλαμβάνονται των ζητημάτων των πολλαπλών διακρίσεων ή αποκλεισμών
- διασφάλισης ότι τα ζητήματα που προκύπτουν από τις πολλαπλές διακρίσεις ή τους περιορισμούς λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάληψη δράσεων ή τη λήψη μέτρων σύμφωνα με τα άλλα άρθρα της παρούσας Χάρτας
- ανάληψης της διενέργειας δημοσίων εκστρατειών πληροφόρησης για την καταπολέμηση των στερεοτύπων και της προώθησης της ίσης μεταχείρισης για τους άνδρες και τις γυναίκες που μπορεί να υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις ή αποκλεισμούς
- λήψης ειδικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών των μεταναστών ανδρών και γυναικών.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ /ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Άρθρο 11

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή στο ρόλο της ως εργοδότης αναγνωρίζει το δικαίωμα στην ισότητα ανδρών και γυναικών όσον αφορά όλες τις διαστάσεις της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης της εργασίας και των εργασιακών συνθηκών.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα εξισορρόπησης του επαγγελματικού, του κοινωνικού και του ιδιωτικού βίου και το δικαίωμα της αξιοπρέπειας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της θετικής δράσης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους υπέρ των ανωτέρω δικαιωμάτων.

(4) Στα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο (3) συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

(α) επανεξέταση των σχετικών πολιτικών και διαδικασιών αναλογικά με την απασχόληση στο εσωτερικό της οργάνωσής της, και της ανάπτυξης και εφαρμογής του τμήματος περί απασχόλησης του Σχεδίου Δράσης της για ένταξη της Ισότητας των Φύλων, με σκοπό την αντιμετώπιση των ανισοτήτων σε εύλογο χρονικό διάστημα, που, μεταξύ άλλων θα καλύπτει:

- Ισότητα αμοιβών, συμπεριλαμβανομένης της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας
- Ρυθμίσεις για την επανεξέταση των αμοιβών, των αποζημιώσεων, των συστημάτων πληρωμής και των συντάξεων
- Μέτρα για τη διασφάλιση δίκαιων και διαφανών ευκαιριών προαγωγής και εξέλιξης σταδιοδρομίας
- Μέτρα για τη διασφάλιση ισόρροπης αντιπροσώπευσης ανδρών και γυναικών σε όλα τα επίπεδα, ιδιαίτερα για την αντιμετώπιση έλλειψης ισορροπίας σε ανώτερα διευθυντικά επίπεδα
- Μέτρα για την αντιμετώπιση τυχόν εργασιακών διακρίσεων λόγω φύλου, και την ενθάρρυνση των εργαζομένων για την αποδοχή μη-παραδοσιακής απασχόλησης
- Μέτρα για τη διασφάλιση δίκαιων προσλήψεων
- Μέτρα για τη διασφάλιση κατάλληλων, υγιεινών και ασφαλών συνθηκών εργασίας
- Διαδικασίες διαβούλευσης με τους /τις εργαζόμενους /-ες και τις συνδικαλιστικές τους οργανώσεις με διασφάλιση ισόρροπης συμμετοχής ανδρών και γυναικών σε οποιοδήποτε όργανο διαβούλευσης ή διαπραγμάτευσης

(β) Καταπολέμηση της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας μέσω ρητής δήλωσης ότι η εν λόγω συμπεριφορά είναι απαράδεκτη, υποστήριξης των θυμάτων, καθιέρωσης και εφαρμογής διαφανών πολιτικών για την αντιμετώπιση των δραστών, και ενίσχυσης της συνειδητοποίησης του ζητήματος,

(γ) Πέρασμα σε ένα εργατικό δυναμικό σε όλα τα επίπεδα του οργανισμού, το οποίο να αντανακλά την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ποικιλομορφία του τοπικού πληθυσμού,

(δ) Υποστήριξη της εξισορρόπησης του επαγγελματικού, του κοινωνικού και του ιδιωτικού βίου μέσω:

- καθιέρωσης πολιτικών που να επιτρέπουν, ανάλογα με την περίπτωση, προσαρμογές των ωραρίων εργασίας και ρυθμίσεων για τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων για τους/τις εργαζόμενους/-ες
- ενθάρρυνσης των ανδρών για τη λήψη γονικών αδειών για τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων.

ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΨΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 12

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων και των υποχρεώσεων της αναφορικά με τις δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων για τη διάθεση προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών, ή την εκτέλεση έργων, έχει ευθύνη για την προώθηση της Ισότητας ανδρών και γυναικών.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η εν λόγω ευθύνη είναι ιδιαίτερης σημασίας σε περίπτωση κατά την οποία προτείνει τη σύναψη σύμβασης με άλλο νομικό πρόσωπο για την παροχή κάποιας σημαντικής υπηρεσίας στο κοινό, για την οποία είναι εκ του νόμου υπεύθυνη η Υπογράφουσα Αρχή. Σε αυτήν την περίπτωση, η Υπογράφουσα Αρχή θα διασφαλίζει ότι το νομικό πρόσωπο στο οποίο θα ανατίθεται η σύμβαση (ανεξάρτητα από το είδος της ιδιοκτησίας) έχει τις ίδιες ευθύνες για τη διασφάλιση ή την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών με εκείνες που θα είχε η Υπογράφουσα Αρχή αν παρείχε απευθείας την υπηρεσία.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται περαιτέρω να εφαρμόζει, όποτε το θεωρεί σωστό, τα εξής βήματα:

- (α) για κάθε σημαντική σύμβαση που προτείνει να συνάψει, θα εξετάζει τις σχετικές επιπτώσεις σχετικά με το φύλο και τις ευκαιρίες για νόμιμη προώθηση της Ισότητας των Φύλων,
- (β) θα διασφαλίζει ότι στη συγγραφή συμβατικών υποχρεώσεων θα λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι αναφορικά με την Ισότητα των Φύλων για τη σύμβαση,
- (γ) θα διασφαλίζει ότι στους λοιπούς συμβατικούς όρους για τη συγκεκριμένη σύμβαση θα λαμβάνονται υπόψη και θα αντανakλώνται αυτοί οι στόχοι,
- (δ) θα χρησιμοποιεί την εξουσία της στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις για να καθορίζει τους όρους καλής εκτέλεσης λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές αναγκαιότητες,
- (ε) θα ενημερώνει το προσωπικό ή τους/τις συμβούλους της που είναι υπεύθυνοι/-ες για τις κρατικές προμήθειες και τις δημόσιες συμβάσεις σχετικά με τη διάσταση της Ισότητας των Φύλων, συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσης για αυτόν το σκοπό,
- (στ) θα διασφαλίζει ότι οι όροι μίας κύριας σύμβασης περιλαμβάνουν την απαίτηση για συμμόρφωση και των υπεργολάβων με τις σχετικές υποχρεώσεις για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΧΟΥ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 13 – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα στην εκπαίδευση για όλους και όλες και περαιτέρω αναγνωρίζει το δικαίωμα πρόσβασης για το σύνολο της επαγγελματικής και της συνεχούς κατάρτισης. Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το ζωτικό ρόλο της εκπαίδευσης, σε όλα τα στάδια του βίου, στην εξασφάλιση ουσιαστικής ισότητας ευκαιριών, στην παροχή επαγγελματικών δεξιοτήτων και στην απελευθέρωση νέων δυνατοτήτων για την επαγγελματική και τη συνεχή ανάπτυξη.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει, μέσα στο φάσμα των αρμοδιοτήτων της, να διασφαλίζει ή να προωθεί την επί ίσοις όροις πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση ανδρών και γυναικών, αγοριών και κοριτσιών.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει την ανάγκη εξάλειψης τυχόν στερεότυπων ιδεών για τους ρόλους των ανδρών και των γυναικών σε όλες τις μορφές της εκπαίδευσης. Για να το επιτύχει αυτό, αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει ή να προωθήσει, ανάλογα με την περίπτωση, τα εξής μέτρα:

- Την αναθεώρηση των εκπαιδευτικών υλικών, του σχολείου και των λοιπών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι καταπολεμούν τις στερεότυπες νοοτροπίες και πρακτικές
- Την ανάληψη ειδικών δράσεων για την ενθάρρυνση μη παραδοσιακών επιλογών σταδιοδρομίας
- Την ειδική συμπερίληψη σε μαθήματα αγωγής του πολίτη, στοιχείων που υπογραμμίζουν τη σημασία της ίσης συμμετοχής ανδρών και γυναικών στις δημοκρατικές διαδικασίες.

(4) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι ο τρόπος διοίκησης των σχολείων και των λοιπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων λειτουργεί ως καθοριστικό πρότυπο για τα παιδιά και τους / τις νέους / -ες. Αναλαμβάνει συνεπώς να προωθεί την ισότιμη εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών σε όλα τα επίπεδα σχολικής διοίκησης.

Άρθρο 14 - Υγεία

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα όλων να απολαμβάνουν υψηλό επίπεδο φυσικής και ψυχικής υγείας, και υπογραμμίζει ότι η πρόσβαση σε καλής ποιότητας ιατρική φροντίδα και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και σε προληπτική υγειονομική φροντίδα για άνδρες και γυναίκες είναι ουσιώδης για την υλοποίηση του εν λόγω δικαιώματος.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες στην πρόσβαση στον τομέα της υγείας και σε ιατροφαρμακευτικές υπηρεσίες, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι διαφορετικές τους ανάγκες. Αναγνωρίζεται περαιτέρω, ότι οι ανάγκες αυτές δεν προκύπτουν μόνο από βιολογικές διαφορές, αλλά και από διαφορές στις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, καθώς και από στερεότυπες νοοτροπίες και αντιλήψεις.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα, μέσα στο φάσμα των αρμοδιοτήτων της, για να προωθεί και να διασφαλίζει τα ανώτερα επίπεδα καλής υγείας για τους πολίτες της. Για το σκοπό αυτόν, η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει ή να προωθήσει, ανάλογα με την περίπτωση, τα εξής μέτρα:

- Ενσωμάτωση μίας προσέγγισης με βάση το φύλο, όσον αφορά το σχεδιασμό, τη διάθεση των πόρων και την παροχή των ιατρικών και φαρμακευτικών υπηρεσιών
- Διασφάλιση ότι οι δραστηριότητες που προάγουν την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην εφαρμογή ενός υγιεινού διαιτολογίου και στην επισήμανση της σημασίας της άσκησης, περιλαμβάνουν την αναγνώριση των διαφορετικών αναγκών ανδρών και γυναικών
- Διασφάλιση ότι οι εργαζόμενοι/-ες στον τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων όσων απασχολούνται στην προαγωγή της υγείας, αναγνωρίζουν τους τρόπους κατά τους οποίους το φύλο επιδρά στην ιατροφαρμακευτική φροντίδα, και λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές εμπειρίες ανδρών και γυναικών
- Διασφάλιση ότι άνδρες και γυναίκες έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη πληροφόρηση για την υγεία.

Άρθρο 15 – Κοινωνική Περίθαλψη και Υπηρεσίες

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι ο καθένας και η καθεμία έχει το δικαίωμα πρόσβασης στις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες και πρέπει να μπορεί να επωφεληθεί από την κοινωνική πρόνοια σε περίπτωση ανάγκης.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι άνδρες και γυναίκες έχουν διαφορετικές ανάγκες, οι οποίες μπορεί να προκύπτουν από διαφορές στην κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση ή και άλλους παράγοντες. Για να διασφαλίσει ότι άνδρες και γυναίκες θα έχουν πρόσβαση επί ίσους όροις στην κοινωνική πρόνοια και στις κοινωνικές υπηρεσίες, η Υπογράφουσα Αρχή θα λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα για:

- Ενσωμάτωση μίας προσέγγισης με βάση το φύλο, όσον αφορά το σχεδιασμό, τη διάθεση των πόρων και την παροχή των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας
- Διασφάλιση ότι οι εμπλεκόμενοι/-ες στη διάθεση των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας αναγνωρίζουν τους τρόπους κατά τους οποίους το φύλο επηρεάζει αυτές τις υπηρεσίες, και λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές εμπειρίες ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 16 – Παιδική Φροντίδα

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει τον ουσιώδη ρόλο που παίζει η καλής ποιότητας, προσιτή παιδική φροντίδα, η οποία είναι διαθέσιμη σε όλους τους γονείς και κηδεμόνες, ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση, στην προαγωγή της ουσιαστικής Ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, και στη διευκόλυνσή τους να εξισορροπήσουν την εργασιακή, τη δημόσια και την ιδιωτική τους ζωή. Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω τη συμβολή της παιδικής φροντίδας στον οικονομικό και κοινωνικό βίο και ιστό της τοπικής κοινότητας και κατ' επέκταση της κοινωνίας.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να θέσει την άμεση ή μέσω τρίτων διάθεση και προώθηση των υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, ως μία από τις προτεραιότητές της. Δεσμεύεται δε περαιτέρω, να ενθαρρύνει τη διάθεση υπηρεσιών παιδικής φροντίδας από άλλους, συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης ή της παροχής υποστήριξης για παιδική φροντίδα από τους τοπικούς εργοδότες.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω ότι η ανατροφή παιδιών απαιτεί τον καταμερισμό της ευθύνης μεταξύ ανδρών και γυναικών και της κοινωνίας ως σύνολο, και αναλαμβάνει να καταπολεμήσει τα έμφυλα στερεότυπα, σύμφωνα με τα οποία η παιδική φροντίδα θεωρείται ότι αποτελεί κυρίως καθήκον ή ευθύνη των γυναικών.

Άρθρο 17 – Φροντίδα άλλων εξαρτημένων ατόμων

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι άνδρες και γυναίκες έχουν ευθύνες για τη φροντίδα άλλων εξαρτημένων ατόμων, πέραν των παιδιών και ότι αυτή η ευθύνη μπορεί να επηρεάζει τη δυνατότητά τους να διαδραματίζουν πλήρη ρόλο στον οικονομικό και τον κοινωνικό βίο.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω ότι αυτές οι ευθύνες φροντίδας επιβαρύνουν δυσανάλογα περισσότερο τις γυναίκες και αποτελούν κατά συνέπεια εμπόδιο στην Ισότητα ανδρών και γυναικών.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να καταπολεμήσει αυτήν την ανισότητα, κατά περίπτωση:

- Θέτοντας την άμεση ή μέσω τρίτων διάθεση και προώθηση υψηλής ποιότητας, προσιτών υπηρεσιών φροντίδας εξαρτημένων ατόμων, ως μία από τις προτεραιότητές της
- Παρέχοντας υποστήριξη και προωθώντας ευκαιρίες για όσους /-ες υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό λόγω των ευθυνών φροντίδας που έχουν
- Πραγματοποιώντας εκστρατεία κατά των έμφυλων στερεοτύπων, σύμφωνα με τα οποία η φροντίδα για εξαρτώμενα άτομα αποτελεί κυρίως ευθύνη των γυναικών.

Άρθρο 18 – Κοινωνική Ένταξη

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι ο καθένας και η καθεμία έχει δικαίωμα στην προστασία από τον κοινωνικό αποκλεισμό και, επιπλέον ότι οι γυναίκες, ειδικότερα, είναι πιο πιθανό να υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό λόγω της μειωμένης πρόσβασης που έχουν σε πόρους, αγαθά, υπηρεσίες και ευκαιρίες, σε σχέση με τους άνδρες.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει, σε ολόκληρο το φάσμα των υπηρεσιών και των δραστηριοτήτων της, και σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, να λάβει μέτρα, στο πλαίσιο μίας συνολικά συντονισμένης προσέγγισης, για:

- Την προώθηση της αποτελεσματικής πρόσβασης όλων εκείνων που ζουν ή κινδυνεύουν να ζήσουν σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού ή φτώχειας, στην απασχόληση, στην κατοικία, στην κατάρτιση, στην εκπαίδευση, στον πολιτισμό, στις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, στην κοινωνική πρόνοια και στην ιατρική αρωγή
- Την αναγνώριση των ιδιαίτερων αναγκών και της κατάστασης των γυναικών που υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό
- Την προώθηση της ενσωμάτωσης των μεταναστών ανδρών και γυναικών, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες ανάγκες τους.

Άρθρο 19 - Στέγαση

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα στη στέγαση και υπογραμμίζει ότι η πρόσβαση σε κατοικίες καλής ποιότητας συνιστά μία από τις σημαντικότερες ανθρώπινες ανάγκες, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για το άτομο και την οικογένειά του.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω ότι άνδρες και γυναίκες έχουν συχνά συγκεκριμένες και διακριτές ανάγκες όσον αφορά τη στέγαση, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται πλήρως υπόψη, συμπεριλαμβανομένου του ότι:

- (α) Κατά μέσο όρο, οι γυναίκες έχουν χαμηλότερο εισόδημα και λιγότερους πόρους από τους άνδρες, και επομένως, αναζητούν στέγη, η οποία θα είναι προσιτή σε αυτές,
- (β) Οι γυναίκες αποτελούν την κεφαλή στις περισσότερες μονογονεϊκές οικογένειες, με επακόλουθες ανάγκες πρόσβασης σε κοινωνική στέγαση,
- (γ) Το μεγαλύτερο ποσοστό των αστέγων αποτελείται από άνδρες που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται, ανάλογα με την περίπτωση:

- (α) Να παρέχει ή να προωθεί πρόσβαση σε στέγαση κατάλληλη ώστε να εξασφαλίζει ένα ευπρεπές βιοτικό περιβάλλον για όλους και όλες, καθώς και σε στοιχειώδεις υπηρεσίες,

(β) Να λαμβάνει μέτρα για να εμποδίζει την έλλειψη στέγης και ιδιαίτερα για να παρέχει βοήθεια στους/στις αστέγους/-ες, βασιζόμενη στα κριτήρια της ανάγκης, του βαθμού ευπάθειας και της μη-διάκρισης,

(γ) Να παρέχει βοήθεια, ανάλογα με τις εξουσίες της, στη διαμόρφωση τιμών στέγασης προσιτών στους/στις μη έχοντες/-ουσες επαρκείς πόρους.

(4) Η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει επίσης να διασφαλίζει ή να προωθεί το ισότιμο δικαίωμα ανδρών και γυναικών να έχουν την ιδιότητα του/της μισθωτή/τριας, του/της ιδιοκτήτη/τριας ή να έχουν με άλλον τρόπο στην κατοχή τους την κατοικία τους, και επίσης, γι' αυτόν το σκοπό, να χρησιμοποιεί την εξουσία ή την επιρροή της για να διασφαλίζει ότι οι γυναίκες θα έχουν ισότιμη πρόσβαση σε στεγαστικά δάνεια και άλλες μορφές πιστώσεων για την απόκτηση κατοικίας.

Άρθρο 20 – Πολιτισμός, Αθλητισμός και Ψυχαγωγία

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα του καθενός και της καθεμίας να συμμετέχει στην πολιτιστική ζωή και να απολαμβάνει τις τέχνες.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω το ρόλο του αθλητισμού στη συνεισφορά του στη ζωή της κοινότητας και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων της υγείας όπως περιγράφονται στο Άρθρο 14. Αναγνωρίζει επίσης ότι οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης σε πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι άνδρες και γυναίκες μπορεί να έχουν διαφορετικές εμπειρίες και ενδιαφέροντα σε σχέση με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία και ότι αυτό μπορεί να οφείλεται σε στερεότυπες νοοτροπίες και ενέργειες, και κατά συνέπεια δεσμεύεται να λαμβάνει ή να προωθεί μέτρα συμπεριλαμβανομένων, ανάλογα με την περίπτωση:

- Της διασφάλισης, στο βαθμό που αυτό είναι εύλογα εφικτό, ότι άνδρες και γυναίκες, αγόρια και κορίτσια, θα έχουν ισότιμη πρόσβαση σε αθλητικές, ψυχαγωγικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες
- Της ενθάρρυνσης της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών, αγοριών και κοριτσιών, σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παραδοσιακά θεωρούνται ως κυρίως «ανδρικές» ή «γυναικείες»
- Της ενθάρρυνσης καλλιτεχνών και πολιτιστικών και αθλητικών ενώσεων για την προώθηση πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αμφισβητούν τις έμφυλες στερεότυπες απόψεις
- Της ενθάρρυνσης δημοσίων υπηρεσιών βιβλιοθηκών να αμφισβητούν και να καταρρίπτουν στερεότυπα σχετικά με το φύλο, τόσο στις συλλογές των βιβλίων ή άλλων υλικών, όσο και στις προωθητικές τους δραστηριότητες.

Άρθρο 21 – Προστασία και Ασφάλεια

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει το δικαίωμα ανδρών και γυναικών στην ατομική ασφάλεια και στην ελευθερία της κίνησης, καθώς και ότι αυτά τα δικαιώματα δεν μπορούν να ασκούνται ελεύθερα ή επί ίσοις όροις αν οι άνδρες ή οι γυναίκες είναι απροστάτευτοι/-ες ή ανασφαλείς, στον ιδιωτικό ή στο δημόσιο τομέα.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω ότι άνδρες και γυναίκες, εν μέρει λόγω διαφορετικών υποχρεώσεων ή τρόπων διαβίωσης, αντιμετωπίζουν συχνά διαφορετικά προβλήματα προστασίας και ασφάλειας, τα οποία πρέπει να καταπολεμούνται.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται:

(α) να αναλύει με την οπτική του Φύλου τις στατιστικές που αφορούν το πλήθος και την συχνότητα των περιστατικών (συμπεριλαμβανομένων σοβαρών εγκλημάτων κατά του ατόμου) τα οποία επηρεάζουν την ασφάλεια ή την προστασία ανδρών και γυναικών, και το κατά πόσο αυτές είναι κατάλληλες για την εκτίμηση του βαθμού και της αιτίας του φόβου για εγκλήματα ή άλλων πηγών ανασφάλειας,

(β) να αναπτύσσει και να εφαρμόζει στρατηγικές, πολιτικές και δράσεις, που θα οδηγούν στη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης ή στη διαμόρφωση του τοπικού περιβάλλοντος (για παράδειγμα, συγκοινωνιακοί κόμβοι, σταθμοί αυτοκινήτων, φωτισμός δρόμων), ή στην αστυνόμευση και τις σχετικές υπηρεσίες, με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας και προστασίας των ανδρών και των γυναικών, και τον περιορισμό της αντίστοιχης αίσθησης έλλειψης προστασίας και ασφάλειας που μπορεί να έχουν.

Άρθρο 22 – Βία που σχετίζεται με το φύλο

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η έμφυλη βία, η οποία κατά κύριο λόγο αφορά το γυναικείο φύλο, συνιστά παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αποτελεί προσβολή της αξιοπρέπειας.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η έμφυλη βία ξεκινά από τη στερεότυπη αντίληψη περί ανωτερότητας των ανδρών έναντι των γυναικών στο πλαίσιο άνισων σχέσεων εξουσίας.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να θεσπίσει και να ενισχύσει πολιτικές και δράσεις ενάντια στην έμφυλη βία, συμπεριλαμβανομένων:

- Της διάθεσης ή ενίσχυσης συγκεκριμένων δομών υποστήριξης για τα θύματα
- Της δημόσιας ενημέρωσης, σε κάθε μία εκ των κύριων γλωσσών, σχετικά με τη διαθέσιμη βοήθεια στην περιοχή
- Της εκπαίδευσης επαγγελματικού προσωπικού στον εντοπισμό και την υποστήριξη των θυμάτων
- Στη διασφάλιση αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των σχετικών υπηρεσιών, όπως η αστυνομία, και οι δημόσιες αρχές υγείας και στέγασης
- Της προώθησης ενημερωτικών εκστρατειών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται σε πιθανά ή πραγματικά θύματα και δράστες.

Άρθρο 23 – Εμπορία Ανθρώπων

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι το έγκλημα της εμπορίας ανθρώπων, το οποίο αφορά δυσανάλογα περισσότερο το γυναικείο φύλο, συνιστά παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αποτελεί προσβολή της αξιοπρέπειας.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναλαμβάνει να θεσπίσει και να ενισχύσει πολιτικές και δράσεις για την αποτροπή της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων ανάλογα με την περίπτωση:

- Πληροφοριακών και ενημερωτικών εκστρατειών
- Εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την εκπαίδευση επαγγελματικού προσωπικού με αρμοδιότητα τον εντοπισμό και την υποστήριξη των θυμάτων
- Μέτρων για την αποθάρρυνση της ζήτησης
- Κατάλληλων μέτρων για την υποστήριξη των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ασφαλή στέγαση και μεταφραστική γλωσσική υποστήριξη.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 24 – Αειφόρος Ανάπτυξη

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι, στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης στρατηγικών για το μέλλον της περιοχής της, θα πρέπει να γίνονται απόλυτα σεβαστές οι αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, που αφορά την ισόρροπη ενσωμάτωση της οικονομικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής και πολιτιστικής διάστασης, και επίσης, ειδικότερα, περιλαμβάνει την ανάγκη προώθησης και επίτευξης της ισότητας ανδρών και γυναικών.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να λαμβάνει υπόψη την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών ως θεμελιώδη διάσταση για το σύνολο του χωροταξικού της σχεδιασμού, ή της ανάπτυξης στρατηγικών, για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής της.

Άρθρο 25 – Πολεοδομικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει τη σημασία των πολιτικών και σχεδίων της σχετικά με τη χωροταξία, τις συγκοινωνίες, την οικονομική ανάπτυξη και τη χρήση της γης, στη δημιουργία των συνθηκών στις οποίες διασφαλίζεται πληρέστερα το δικαίωμα στην Ισότητα ανδρών και γυναικών στις τοπικές κοινωνίες.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να διασφαλίζει ότι, στην κατάρτιση, την υιοθέτηση και την εφαρμογή αυτών των πολιτικών και των σχεδιασμών

- λαμβάνεται πλήρως υπόψη η ανάγκη προώθησης ουσιαστικής ισότητας σε όλες τις απόψεις της τοπικής ζωής,
- λαμβάνονται καταλλήλως υπόψη οι συγκεκριμένες ανάγκες ανδρών και γυναικών, όσον αφορά για παράδειγμα την απασχόληση, την πρόσβαση σε υπηρεσίες και στην πολιτιστική ζωή, την εκπαίδευση και τις οικογενειακές υποχρεώσεις, με βάση σχετικά τοπικά και λοιπά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των αξιολογήσεων Υπογράφουσας Αρχής για την ισότητα των φύλων
- υιοθετούνται σχεδιαστικές λύσεις υψηλής ποιότητας, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις συγκεκριμένες ανάγκες ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 26 – Κινητικότητα και Μεταφορές

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η κινητικότητα και η πρόσβαση σε μέσα μεταφοράς αποτελούν στοιχειώδεις όρους για να μπορούν άνδρες και γυναίκες να ασκούν πολλά από τα δικαιώματα, τα καθήκοντα και τις δραστηριότητές τους, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην εργασία, στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό και σε απαραίτητες υπηρεσίες. Αναγνωρίζει επίσης ότι η αειφορία και η επιτυχία ενός Δήμου ή Περιφέρειας εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την ανάπτυξη αποτελεσματικής, υψηλής ποιότητας συγκοινωνιακής υποδομής και υπηρεσίας δημοσίων μεταφορών.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει περαιτέρω ότι άνδρες και γυναίκες έχουν συχνά στην πράξη διαφορετικές ανάγκες όσον αφορά τις μετακινήσεις τους καθώς και τη συχνότητα χρήσης των συγκοινωνιών όπου επιδρούν παράγοντες όπως το εισόδημα, οι ευθύνες φροντίδας ή οι ώρες εργασίας, και κατά συνέπεια, οι γυναίκες συχνά αποτελούν μεγαλύτερο ποσοστό του αριθμού των χρηστών των δημόσιων συγκοινωνιών από τους άνδρες.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται:

(α) να λαμβάνει υπόψη τις σχετικές ανάγκες κινητικότητας, και τη συχνότητα χρήσης των μέσων συγκοινωνίας, ανδρών και γυναικών αντίστοιχα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων από αστικές και αγροτικές κοινότητες,

(β) να διασφαλίζει ότι οι υπηρεσίες μεταφοράς που θα είναι διαθέσιμες στους πολίτες στην περιοχή της Υπογράφουσας Αρχής συμβάλλουν στην κάλυψη των συγκεκριμένων καθώς και των κοινών αναγκών ανδρών και γυναικών, και στην επίτευξη ουσιαστικής ισότητας ανδρών και γυναικών στην τοπική κοινωνία.

(4) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται περαιτέρω να προωθεί τη σταδιακή βελτίωση των υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών στην περιοχή της, συμπεριλαμβανομένων διατοπικών συνδέσεων, για την κάλυψη των συγκεκριμένων και κοινών αναγκών ανδρών και γυναικών για τακτικές, προσιτές, ασφαλείς και προσβάσιμες μεταφορές, και να συμβάλει στην αειφόρο ανάπτυξή της.

Άρθρο 27 – Οικονομική Ανάπτυξη

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η επίτευξη ισόρροπης και αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί ζωτικό στοιχείο ενός επιτυχημένου Δήμου ή Περιφέρειας, και ότι οι δραστηριότητες και οι υπηρεσίες της στον τομέα μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην Ισότητα ανδρών και γυναικών.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει την ανάγκη αύξησης του ποσοστού και της ποιότητας απασχόλησης των γυναικών, και αναγνωρίζει περαιτέρω ότι ο κίνδυνος της φτώχειας που συνδέεται με τη μακροπρόθεσμη ανεργία είναι ιδιαίτερα υψηλός για τις γυναίκες.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται, σε σχέση με τις δραστηριότητες και τις υπηρεσίες του στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης, να λάβει πλήρως υπόψη τις ανάγκες και τα συμφέροντα των γυναικών και των ανδρών, και τις ευκαιρίες για προώθηση της ισότητας μεταξύ τους, και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για αυτόν τον σκοπό.

Τέτοιες ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.
- Εξασφάλιση οικονομικής και άλλης υποστήριξης στις επιχειρήσεις σχετικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων.
- Ενθάρρυνση των εκπαιδευόμενων γυναικών για την εκμάθηση δεξιοτήτων και την απόκτηση προσόντων για εργασίες που παραδοσιακά θεωρούνται «ανδρικές» και αντίστροφα.
- Ενθάρρυνση των εργοδοτών/-τριών να προσλαμβάνουν γυναίκες, μαθητευόμενες και εκπαιδευόμενες, σχετικά με τις δεξιότητες, τα προσόντα και τις θέσεις που θεωρούνται παραδοσιακά ως «ανδρικές», και αντίστροφα.

Άρθρο 28 - Περιβάλλον

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει την ευθύνη της να εργαστεί προς ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος στην περιοχή της, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών πολιτικών σχετικά με τα απόβλητα, το θόρυβο, την ποιότητα του αέρα, τη βιοποικιλότητα και τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών. Αναγνωρίζει το ισότιμο δικαίωμα ανδρών και γυναικών να επωφελούνται από τις υπηρεσίες της όσον αφορά το περιβάλλον.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι σε πολλά μέρη οι τρόποι διαβίωσης ανδρών και γυναικών διαφέρουν, και ότι άνδρες και γυναίκες τείνουν να συμπεριφέρονται διαφορετικά ως προς τη χρήση των τοπικών υπηρεσιών και των δημόσιων ή υπαίθριων χώρων, ή αντιμετωπίζουν διαφορετικά περιβαλλοντικά προβλήματα.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται αναλόγως, στο πλαίσιο ανάπτυξης των περιβαλλοντικών της πολιτικών και υπηρεσιών να εξετάζει πλήρως και επί ίσοις όροις τις συγκεκριμένες ανάγκες και τους τρόπους διαβίωσης ανδρών και γυναικών αντίστοιχα, καθώς και την αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Άρθρο 29 – Οι τοπικές αρχές ως κανονιστικός παράγοντας

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή, στο πλαίσιο εκτέλεσης των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων της ως κανονιστικός παράγοντας σχετικών δραστηριοτήτων σε αυτόν τον τομέα, αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο της αποτελεσματικής θέσπισης ρυθμιστικών κανόνων και προστασίας των καταναλωτών στη διασφάλιση της προστασίας και της ευημερίας του τοπικού πληθυσμού της, και ότι άνδρες και γυναίκες μπορεί να επηρεάζονται διαφορετικά από τις σχετικές τοπικές κανονιστικές αποφάσεις.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται, στο πλαίσιο εκτέλεσης των κανονιστικών της αρμοδιοτήτων, να λαμβάνει υπόψη τις συγκεκριμένες ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις συνθήκες στις οποίες βρίσκονται άνδρες και γυναίκες.

ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 30

(1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει την αξία και τη συμβολή της αδελφοποίησης καθώς και της ευρωπαϊκής και διεθνούς συνεργασίας των τοπικών και περιφερειακών αρχών, στην προσέγγιση των πολιτών μεταξύ τους, στην προώθηση της αμοιβαίας μάθησης και κατανόησης μεταξύ πέραν των εθνικών συνόρων.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της στο πεδίο της αδελφοποίησης πόλεων και της ευρωπαϊκής και διεθνούς συνεργασίας:

- να προωθεί τη συμμετοχή ανδρών και γυναικών από διαφορετικά υπόβαθρα σε αυτές τις δραστηριότητες
- να χρησιμοποιεί τις σχέσεις αδελφοποίησής της και τις ευρωπαϊκές και διεθνείς συνεργασίες της ως πεδίο για την ανταλλαγή εμπειριών και αμοιβαίας μάθησης σε ζητήματα ισότητας των ανδρών και των γυναικών
- να ενσωματώνει τη διάσταση της Ισότητας των Φύλων στις αποκεντρωμένες δράσεις συνεργασίας της.

Το Συμβούλιο των Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) είναι η μεγαλύτερη Ένωση Δήμων και Περιφερειών στην Ευρώπη.

Μέλη του Συμβουλίου είναι περισσότερες από τριάντα εθνικές ενώσεις τοπικών και περιφερειακών αρχών. Βασικός στόχος του Συμβουλίου των Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης είναι η προώθηση μιας δυνατής και ενωμένης Ευρώπης, η οποία βασίζεται στην τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση και στη δημοκρατία. Μια Ευρώπη στην οποία η λήψη των αποφάσεων πραγματοποιείται όσο το δυνατό εγγύτερα στους πολίτες της, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

Η δράση του CEMR καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται δημόσιες υπηρεσίες, μεταφορές, περιφερειακές πολιτικές, περιβάλλον, ίσες ευκαιρίες...

Το Συμβούλιο των Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης δραστηριοποιείται και σε διεθνές επίπεδο, καθώς αποτελεί το ευρωπαϊκό τμήμα του διεθνούς οργανισμού δήμων και περιφερειών, Ηνωμένες Πόλεις και Τοπικές Αρχές (UCLG).

www.airetes.gr

Υπουργείο Εσωτερικών
Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ)
Δραγατσανίου 8, Αθήνα 10559
info@isotita.gr, 213 1511102-103
www.isotita.gr

Πληροφόρηση-Επιμόρφωση-Τοπική Ανάπτυξη (ΠΕΤΑ)
3ης Σεπτεμβρίου & Ηπείρου 11, Αθήνα 104 33
peta@info-peta.gr, 213 215 56 00, 210 8252608
www.info-peta.gr

